

Jaarstukken 2022

Gemeente
Hengelo

Inleiding

Beste Hengeloër,

Voor u ligt het jaarverslag van 2022 van de gemeente Hengelo. Met dit jaarverslag leggen wij, het college van burgemeester en wethouders, verantwoording af over de behaalde inhoudelijke resultaten en de besteding van de bijbehorende middelen. Dit is het eerste jaarverslag wat gaat over een deel van de periode van het huidige college.

In 2022 kwamen we, na twee jaar, eindelijk uit de greep van het coronavirus, maar begin dit jaar brak de oorlog in Oekraïne uit. Deze oorlog heeft enorme impact, wereldwijd en in Nederland. Zo kwam er een grote vluchtelingenstroom op gang en droegen we ook in Hengelo ons steentje bij aan de opvang van vluchtelingen. We organiseerden daarvoor huisvesting in het oude Stadskantoor aan de Hazenweg en in de Nijverheid. Ook zorgden we voor juiste registratie, toekenning van leefgeld, toegang tot noodzakelijke zorg en onderwijs en het wegwijs maken en begeleiden van vluchtelingen binnen de gemeente. De solidariteit die vanuit de stad naar voren kwam, was hartverwarmend. Mensen brachten kleding, meubels, speelgoed en allerlei huishoudelijke apparatuur naar de opvanglocaties. Ze meldden zich aan als vrijwilliger en sommigen stelden zelfs hun huis open voor de ontheemden. We zagen Hengelo op haar best in een moeilijke tijd.

Sinds de oorlog in Oekraïne is er ook sprake van een ongekend hoge inflatie en zagen we breed energiearmoede ontstaan. We voelen dit allemaal in onze portemonnee, maar voor inwoners die het al niet zo breed hadden, komt dit extra hard aan. Dit geldt uiteraard ook voor onze verenigingen en stichtingen. Het is een uitdagend vraagstuk dat ons ook de komende tijd bezig blijft houden. Wij hebben inwoners en instellingen in 2022 met landelijke en lokale regelingen en oplossingen ondersteund.

Het omgaan met de gevolgen van deze oorlog, samen met alle nieuwe taken die de afgelopen jaren op ons afkwamen, is een flinke uitdaging. De ambtelijke organisatie heeft zich hierin wendbaar en veerkrachtig opgesteld. We zijn hier trots op. Wel was ook bij ons de krapte op de arbeidsmarkt voelbaar. We kregen meer taken – al dan niet tijdelijk – met in veel gevallen extra middelen voor de uitvoering daarvan. Het bleek ondanks de extra inspanningen niet altijd mogelijk om hiervoor het benodigd personeel aan te trekken. Dat is opgevangen door enerzijds de bestaande capaciteit en anderzijds door keuzes te maken in de prioritering van werkzaamheden. Ook dit vindt u terug in dit jaarverslag.

Het jaar in vogelvlucht

We hebben dit jaar een eerste stap gezet om de langjarige koers van de gemeente, diverse externe trends en ontwikkelingen, inhoudelijke ambities uit het collegeprogramma, het(participatieve) proces en de financiële randvoorwaarden en kaders bij elkaar te brengen. We bouwen hiermee aan een Strategische Agenda. Wat we hierin in 2022 al hebben gedaan en bereikt vindt u in het kort in deze inleiding en uitgebreider in hoofdstuk 5.1.

Voor inwoners is een toegankelijke overheid erg belangrijk. Vandaar dat we ook in Hengelo onze dienstverlening regelmatig onder de loep nemen en daarin kijken naar "**de inwoner centraal**". We hebben in 2022 gekeken naar de openingstijden van de publieksbalies en het werken op afspraak. En we zijn een proef gestart om op drie ochtenden zonder afspraak binnen te lopen voor een reisdocument. We zetten erop in om inwoners meer te betrekken bij de ontwikkeling van beleid. Hiervoor is met inwoners, gemeenteraad college en ambtelijke organisatie een denkkader opgesteld en in gebruik genomen. Een voorbeeld hiervan is bijvoorbeeld het proces rondom het mobiliteitsplan.

Het college zet in op het **behoud én versterken van leefbare wijken**. Daarbij staan ontmoeten en goede voorzieningen voorop. In 2022 hebben we een mooie stap gezet met de Wijkhuizen van Wijkkracht. Een Wijkhuys is een plek om te ontmoeten, ontspannen, en ontwikkelen en een zorgvraag stellen. Waar mensen samenkomen en activiteiten plaatsvinden. De Wijkhuizen zijn vrij toegankelijk en gevestigd in de Hasseler Es, Nijverheid en Weidedorp.

Vergelijk je de binnenstad van nu met die van zo'n vijf jaar geleden, dan herken je een groot deel van het centrum nauwelijks meer. Op veel plekken is de openbare ruimte de afgelopen jaren opnieuw ingericht: sfeervoller, groener en duurzamer. We werken gericht aan **toekomstbestendige stedelijke ontwikkeling**. In januari 2022 startte de herinrichting van het kernwinkelgebied en het marktplein. De werkzaamheden in de Nieuwstraat, Molenstraat, Brinkstraat en de Telgen zijn afgerond en tonen een aantrekkelijk straatbeeld. Het marktplein is in het voorjaar van

2023 aan de stad teruggegeven. De gemeente gaat in de binnenstad door op de ingeslagen weg. Nieuwe plannen voor De Wetstraat en omgeving en de nieuwe invulling voor het gebied waar recent de Lambertuspassage is gesloopt, liggen al klaar.

Het afgelopen jaar is er in Hart van Zuid hard gewerkt om dit historische en industriële gebied een nieuwe toekomst te geven. Met respect voor het verleden is Hart van Zuid opnieuw ingericht, en een deel van het braakliggende terrein aan de Laan Hart van Zuid is omgetoverd tot de creatieve broedplaats Oogst. Verder is er achter de schermen hard gewerkt aan allerlei bouwplannen, waarvan we in 2023 de resultaten gaan zien. Zo gaat er gebouwd worden op de Appendage, wordt er gestart met de bouw van studio's en appartementen in de voormalige Hofstede MTS en verrijst er een iconisch gebouw aan het Dikkersplein.

Voor een **toekomstbestendig sociaal domein**, zowel inhoudelijk als financieel, gaan we het anders organiseren. We hebben dit jaar het plan daarvoor vastgesteld. Het sociaal domein gaat over jeugdhulp, Wmo en de uitvoering van de Participatiewet. De komende jaren gaat hierin het een en ander veranderen. In 2022 is met de gemeenteraad, de adviesraad en de cliëntenraad gesproken en de uitkomsten hiervan zijn meegenomen in het in oktober vastgestelde Transformatieplan. Dit plan wordt de komende tijd gefaseerd uitgevoerd.

In 2050 willen we fossielvrij zijn en dus alleen gebruik maken van energie die duurzaam is opgewekt. We werken daarmee aan **draagvlak voor duurzame inrichting**. In februari 2022 heeft de gemeenteraad het Omgevingsprogramma Nieuwe Energie vastgesteld. Daarin staat de Hengelose aanpak om duurzame energie op te wekken via wind en zon. Het eerste project is al in voorbereiding. Dat is zonneveld Boeldershoek. Ook de Transitievisie Warmte was eind 2022 bijna klaar. Hierin staat hoe we in 2050 alle Hengelose woningen van het aardgas willen krijgen. Eind 2022 hebben we een plan vastgesteld waarin staat hoe we inwoners gaan helpen met isoleren en energie besparen. Zo geven de wooncoaches van Hengelo Energie gratis advies over isoleren en besparen. Daarnaast kunnen zij ook adviseren over de aanschaf van een warmtepomp of zonnepanelen.

Financiën

Dan de cijfers: we sluiten het jaar af met een positief resultaat van € 13,1 miljoen na verwerking van voorgestelde resultaatbestemming. We zien dat dit vooral komt door incidentele voordelen en grilligheid in inkomsten die we ontvangen van het Rijk. We bouwen ruim voldoende reserves op om in te spelen op acute situaties maar hebben, net als andere gemeenten, nog grote financiële uitdagingen voor ons liggen op de lange termijn, en in het bijzonder vanaf 2027. De druk op onze structurele begroting is daarmee nog altijd hoog.

Eind 2022 is de werkelijke stand van de algemene reserve, exclusief te bestemmen resultaat 2022, bijna € 53,4 miljoen, wat boven het gewenste minimale niveau is op basis van onze Beleidsnota Integraal Risicomanagement en Weerstandsvermogen 2023-2027. Toch moeten we als stadsbestuur alert blijven, want er liggen nog grote uitdagingen voor ons die veel vragen van ons én onze inwoners.

Net als in zoveel Hengelose gezinnen en ondernemingen is het met de grote opgaven die voor ons liggen extra belangrijk dat ons 'huishoudboekje' op orde is en blijft. We zullen daarom ook in 2023 ambitieuze, maar realistische keuzes maken. Zo investeren we blijvend in een duurzame, sociale, economisch veerkrachtige en aantrekkelijke stad.

We blijven samen de schouders eronder zetten!

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van de gemeente Hengelo

Gemeente
Hengelo

Hengelo in verbinding

De inwoner centraal | Wijkgericht | Toekomstbestendige stedelijke ontwikkeling |
Transformatie sociaal domein | Draagvlak voor duurzame inrichting.

Publieksversie

Jaarstukken 2022

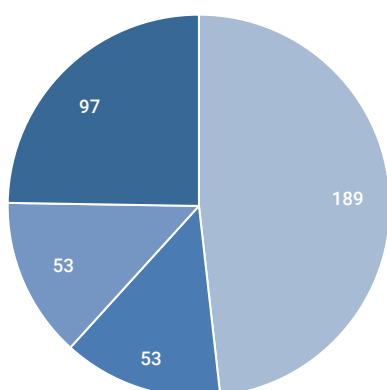
Inkomsten en uitgaven van de gemeente Hengelo

De Jaarstukken 2022 van de gemeente Hengelo bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. De Jaarstukken geven een beeld van de inkomsten en uitgaven over het jaar 2022. Daarnaast staat ook beschreven welke taken de gemeente heeft uitgevoerd en welke bedragen daarbij horen. De Jaarstukken 2022 geven een terugblik op het afgelopen jaar en laten zien of we op koers liggen met de plannen uit de Beleidsbegroting 2022-2026. Per programmaonderdeel leest u wat we willen bereiken én wat we daarvoor in 2022 hebben gedaan. Deze publieksversie is een samenvatting van de volledige Jaarstukken.

Inkomsten en uitgaven

Inkomsten

Waar komt het geld vandaan

Inkomsten 2022

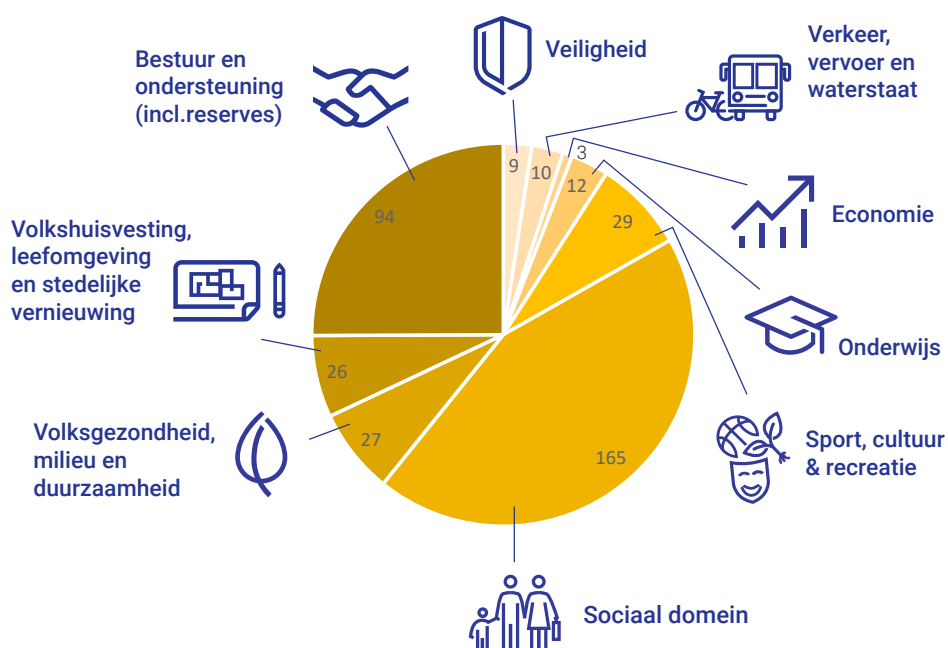
(x € 1 miljoen)

Gemeentefondsuitkering	189
Specifieke uitkeringen van het Rijk	53
Lokale heffingen	53
Overige inkomsten	97

Totaal inkomsten: 392 miljoen

Uitgaven Waar gaat het geld naar toe

(x € 1 miljoen)

Totaal uitgaven: 375 miljoen

Wat willen we bereiken?

In de Beleidsbegroting van de gemeente Hengelo staan 9 programma's. Hieronder leest u per programma de belangrijkste doelen en opgaven én wat we in 2022 gedaan hebben om hieraan bij te dragen.

Veiligheid

- Minder vermogens-, vandalisme- en geweldsdelicten, zoals inbraken, diefstal, vernielingen en mishandeling.
- Minder (georganiseerde) misdaad die het vertrouwen in de maatschappij aantast (ondermijnende criminaliteit), zoals drugshandel, fraude en witwassen.
- Inwoners voelen zich veiliger in Hengelo.
- Inwoners ervaren minder overlast in hun wijk of buurt.

Wat hebben we daarvoor gedaan in 2022?

- Samen met bewoners en professionals is gekeken naar veiligheid, overlast en mogelijke oplossingen in de wijken. Het resultaat is een lijst met concrete acties, die we de komende periode oppakken.
- Om het aantal misdrijven verder terugdringen en het gevoel van veiligheid te verhogen zetten we een inbraakpreventieteam in, hebben we het Keurmerk Veilig uitgaan in het leven geroepen en is het sinds 1 juli 2022 verplicht om rookmelders op te hangen;
- Digitale criminaliteit is aan de orde van de dag. We hebben ons specifiek gericht op jongeren, door middel van het project Hackshield. Een spel voor kinderen, om hen weerbaarder te maken tegen digitale criminaliteit.

Verkeer, vervoer en waterstaat

- Hengelo is beter bereikbaar met de fiets, de auto en het openbaar vervoer.
- De wegen en fietspaden in Hengelo zijn heel en veilig.
- De openbare ruimte in Hengelo is schoon.
- Fietzers kunnen hun fiets makkelijker en veiliger stallen in de binnenstad.

Wat hebben we daarvoor gedaan in 2022?

- Hoe ziet de toekomst van mobiliteit eruit? Daar hebben we samen met inwoners, belangengroepen en scholieren vorm aan gegeven in het mobiliteitsplan: Heel Hengelo in Beweging.
- De doorstroming van het verkeer in de stad is flink verbeterd door oude verkeerslichten te vervangen door nieuwe intelligente verkeersregelininstallaties. De herinrichting van de Deldenerstraat (inclusief het Mitchamplain) is klaar. De fietssnelweg F35 loopt nu ook door dit deel van de stad.
- Op meerdere plekken in het centrum zijn fietsnietjes geplaatst én fietsvakken aangelegd, om mensen te stimuleren om op de fiets te komen. Ook heeft het college ingestemd met het actualiseren van het toegangsbeleid van de binnenstad.

Economie

- Meer banen in Hengelo, ook voor eigen inwoners.
- Meer groei uit kennisintensieve en innovatieve industrie zoals de sector Hightech systemen en materialen.

Wat hebben we daarvoor gedaan in 2022?

- Er is in Hengelo ruim 92.000 m² aan bedrijfskavels verkocht. Met The Green Box, gevestigd op Campus Westermaat hebben we een thuisbasis voor startups, scale-ups en onderzoeks- en ontwikkelingsgroepen die zich bezighouden met de transitie naar schone energie.
- De binnenstad is met onze bedrijventerreinen een belangrijke werkgever. Samen met onze partners werkten we aan het Integraal Actieplan voor een vitale Hengelose Binnenstad en droegen we bij aan meer reuring in de stad en minder leegstand.
- De nieuwe Agenda voor Twente (2023-2027) is gepresenteerd. De Agenda voor Twente is een middel om de samenwerking tussen overheid, ondernemers en onderwijs te versterken, om samen te werken in een groene technologische topregio.

Onderwijs

- Minder kinderen en jongeren in Hengelo hebben een onderwijsachterstand.
- Meer jongeren behalen een startkwalificatie.
- Schoolgebouwen passen beter bij de leerlingenaantallen.
- Schoolgebouwen in Hengelo worden multifunctioneler gebruikt, zoals voor kinderopvang (integrale kindcentra).

Wat hebben we daarvoor gedaan in 2022?

- Corona heeft minder impact gehad op het onderwijs. Wel was - en is - de verwachting dat door de coronacrisis de kansengelijkheid in het onderwijs is toegenomen. Samen met het onderwijs hebben we gewerkt aan maatregelen uit het

Nationaal Programma Onderwijs, voor onderwijsherstel en -ontwikkeling tijdens en na corona.

- De nieuwbouw van het Twents Vakcollege 't Woolde is in gebruik genomen. Daarnaast hebben we samen met schoolbesturen gewerkt aan een integraal huisvestingsplan (IHP) onderwijs. In dit plan, wordt in verschillende scenario's, het toekomstperspectief voor schoolgebouwen in Hengelo geschetst.
- We gaan door met de pilot zorg intensieve scholen onder de naam Jeugdhulpteams (JHT). Hiermee organiseren we een deel van de jeugdhulp op een andere manier. Ook zijn we met de scholen aan de slag gegaan met de thema's social veiligheid en schoolveiligheid.

Sport, cultuur en recreatie

- Meer inwoners van Hengelo sporten, bewegen en spelen.
- Inwoners en bezoekers waarderen het culturele aanbod en erfgoed in Hengelo hoger.
- Inwoners zijn meer tevreden over de hoeveelheid en kwaliteit van openbaar groen in Hengelo.
- Hengelo kent meer biodiversiteit in de openbare ruimte.

Wat hebben we daarvoor gedaan in 2022?

- De afgelopen twee jaren hebben we ons gericht op de rol van sport als middel om gezondheid, preventie, onderwijs en (jeugd)zorg te verbeteren en mensen met elkaar te verbinden. Ook mochten we in Twente duizenden sporters (en bezoekers) verwelkomen tijdens de Special Olympics Nationale Spelen (SONS).
- De Puiencommissie leverde een belangrijke bijdrage aan de aanpassing van panden in de binnenstad: mooi voor beeld is de het pand op de hoek van de Molenstraat en de Molensteeg. Ook werd de Erfgoedcommissie bij vele ontwikkelingen betrokken, onder andere in Hart van Zuid.
- We zijn gestart met ecologisch beheer van bermen en graslanden. Dit doen we om biodiversiteit te bevorderen. Ook met onze inwoners hebben we Hengelo verder vergroend. Mooie voorbeelden hiervan: het project van Grijs naar Groen en de deelname aan het NK Tegelwippen. Bijna 80.000 tegels maakten plaats voor groen!

Bestuur en ondersteuning

- Meer (jonge) inwoners en andere belanghebbenden zijn betrokken bij de ontwikkeling van gemeentelijk beleid en zij voelen zich gehoord.
- Inwoners waarderen de dienstverlening van de gemeente Hengelo hoog.
- De gemeente Hengelo blijft financieel gezond waarbij we ambities blijven realiseren vanuit de logica van de Hengeloër.

Wat hebben we daarvoor gedaan in 2022?

- We willen dichtbij inwoners staan en werken aan het verkleinen van de kloof tussen inwoner en overheid. Het denkkader participatie werd opgesteld, dat helpt bij het betrekken van inwoners. Ook betrekken we, onder de noemer Baas boven Baas, vaker kinderen bij ons werk. Met Hengelose kinderen hebben we gepraat over de thema's vrijheid, duurzaamheid, mobiliteit en sport.
- Helaas zien we het cijfer voor dienstverlening in 2022 dalen ten opzichte van 2021. Daarom blijven we onze dienstverlening regelmatig onder de loep nemen. We zetten in op meer bewustwording rondom dienstverlening, kijken continue naar verbeteringen en besteden aandacht aan het schrijven van een goede brief.
- We hebben blijvend aandacht voor onze financiële situatie. Het transformatieplan sociaal domein is daar een belangrijk onderdeel van. Ook blijven we inzetten op de lobby naar het Rijk voor voldoende geld om bestaande en nieuwe taken, die de gemeente moet uitvoeren, goed uit te kunnen voeren.

Sociaal Domein

- Meer inwoners zetten zich in voor de (lokale) samenleving.
- Minder inwoners zijn eenzaam.
- Minder inwoners hebben problematische schulden.
- Meer inwoners maken optimaal gebruik van ons armoedebeleid.
- Meer inwoners met weinig kans op regulier werk hebben een (zo nodig aangepaste) baan.
- Meer inwoners weten de algemene voorzieningen te vinden.
- Minder inwoners zijn aangewezen op maatwerkvoorzieningen Wmo en jeugd bij het oplossen van problemen in hun leefsituatie.
- Inwoners zijn tevreden over de re-integratievoorzieningen en maatwerkvoorzieningen Wmo en jeugd van de gemeente.

Wat hebben we daarvoor gedaan in 2022?

- Corona raakte meer en meer op de achtergrond. Daar staat tegenover dat in februari 2022 de oorlog in Oekraïne begon. De stroom vluchtelingen die op gang kwam en de energiecrisis zijn daarvan belangrijke gevolgen. Het oude stads-kantoor werd ingericht als opvanglocatie. Als gevolg van de stijgende energieprijzen hebben we inwoners op verschillende manieren ondersteund.
- Het jaar stond ook in het teken van de transformatie van het sociaal domein en het Transformatieplan. Dit plan moet zorgen voor een sociaal domein wat klaar is voor de toekomst. In het Nieuwe Hengelose Model staan preventie en integrale wijkgerichte aanpak - dicht bij de inwoners - centraal.
- Het aantal aanvragen van mensen met geldzorgen steeg. Inwoners kwamen wel eerder bij ons in beeld, met daarmee een lichtere hulpvraag.
- Hengelo kent ongeveer 190 gedupeerde gezinnen van de kinderopvangtoeslagenaffaire. Hiervan heeft een tiental gezinnen aangegeven gebruik te willen maken van ondersteuning. Ook zijn diverse pilots rondom het thema eenzaamheid afgerond, de pilots hebben bijgedragen aan meer bewustwording en signalering bij inwoners en professionals.

Gemeente
Hengelo

Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing

- Hengelo kent een groter aanbod van koop- en huurwoningen.
- Inwoners kunnen langer zelfstandig blijven wonen in een
- Meer woningzoekenden vinden een passende woning in Hengelo.
- Inwoners zijn meer tevreden over de kwaliteit van hun fysieke leefomgeving zoals voor veiligheid, gezondheid en natuur.
- Meer mensen bezoeken de binnenstad van Hengelo en verblijven er langer.
- We hebben een aantrekkelijk compact stadshart waarin winkels en horeca in de binnenstad van Hengelo meer bijeen zijn gebracht in een kleiner gebied.
- Er wonen meer mensen in de binnenstad.
- Er wonen, werken en leren meer mensen in Hart van Zuid.

Wat hebben we daarvoor gedaan in 2022?

- We hebben ingezet op meer goedkope koop- en huurwoningen, vooral in de binnenstad en Hart van Zuid. In totaal werden er 286 woningen toegevoegd door nieuw bouw of transformatie. Tegelijkertijd gaan we door met het aantrekkelijker maken van onze binnenstad, met de herinrichting van het marktplein en kernwinkelgebied als hoogtepunt.
- Achter de schermen is gewerkt aan allerlei bouwplannen in Hart van Zuid. Langs de Laan Hart van Zuid is plek voor creatieve broedplaats Oogst. Ook gaat er gebouwd worden op de Appendage, wordt er gestart met de bouw van studio's en appartementen in de voormalige Hofstede MTS en verrijst er een iconisch gebouw aan het Dijkersplein.
- Op 1 januari 2024 wordt de Omgevingswet ingevoerd. Hier hebben we ons als gemeente goed op voor kunnen bereiden. Zo werd in november de omgevingsvisie Hart van Hengelo (tweede fase) unaniem door de raad vastgesteld. En werd het plan van aanpak vastgesteld voor de omgevingsvisie Stedelijk gebied (derde fase).

Volksgezondheid, milieu en duurzaam

- Huishoudens en organisaties verbruiken minder (fossiele en niet-fossiele) energie.
- Huishoudens en organisaties wekken meer duurzame energie op met behulp van zon, wind of warmtebronnen.
- Er is minder afval en grondstoffen worden meer en vaker opnieuw gebruikt (circulaire economie).
- Hengelo heeft meer capaciteit om water op te vangen bij hevige neerslag.
- Hengeloërs hebben een gezondere levensstijl.
- Het verschil in ervaren gezondheid tussen inwoners met een hoge en een lage sociaal economische status (SES) is kleiner geworden.

Wat hebben we daarvoor gedaan in 2022?

- Energiebesparing kreeg veel aandacht. Eind 2022 werd een plan vastgesteld waarin staat hoe we inwoners gaan helpen met isoleren en energie besparen. Op basis van de visie Duurzaam Hengelo zetten we de koers uit voor de duurzame ontwikkeling van Hengelo voor de korte en langere termijn (2050).
- De service in de wijken en buurten is verder vergroot door een mobiel milieupark. Dit moet hergebruik van grondstoffen stimuleren. In 2022 zagen we de hoeveelheid fijn restafval verder dalen naar 66 kg/inwoner.
- Samen met inwoners, kinderen en (gezondheids)-partners is gewerkt aan de klimaatadaptatiestrategie. Daarin staat hoe we Hengelo klaar kunnen maken voor het veranderen de klimaat. In de stad werd dat zichtbaar met veel meer ruimte (2700 m²) voor water. De herinrichte Elsbeek is hier een mooi voorbeeld van.
- Samen met partners is gewerkt aan een lokaal preventie-akkoord om een gezonde leefstijl én gelijke kansen op het gebied van gezondheid te stimuleren.

